

Prisfølsomt økoforbrug

Mette Wier, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut

Efterspørgslen efter økologiske fødevarer er vokset kraftigt i Danmark og mange andre vestlige lande de seneste ti år. Forbruget udgør dog stadig kun få procent af det samlede fødevarerforbrug i de fleste lande. I dag er det en nicheproduktion, men den har måske potentialet til at opnå betragtelige markedsandele. I et nyligt afsluttet projekt "Efterspørgslen efter økologiske fødevarer" er det analyseret hvilke faktorer, der kan styrke en sådan udvikling. Projektet er udført af AKF og DMU i regi af Forskningscenter for Økologisk Jordbrug.

Vækst på det danske marked

Danmark er specielt velegnet til analyser af det økologiske marked, fordi det danske forbrug set i international sammenhæng er meget højt og der kan konstateres nogenlunde velfungerende markeder uden de barrierer, der ellers ofte ses i udlandet.

I projektet betragtes udviklingen fra starten af 1997 til slutningen af 1998 og i denne periode har økoforbruget har været stigende. Mejerivarer har den største økologiske markedsandel. Den er godt 10% og dermed over dobbelt så høj som markedsandelen for både mel/brød-varer, samt frugt og grønt. Her ligger markedsandelen på 4-5%. Lavest ligger kødprodukter, hvor økologisk kød endnu har en marginal position på markedet, idet markedsandelen er omkring 1,5%.

Hvad er konsekvenserne af et prisfald?

I projektet konkluderes, at forbruget af økologiske varer er langt mere prisfølsomt end forbruget af konventionelle varer. Dette resultat er helt centralt og viser, at høje merpriser på økovarer er en afgørende barriere for stigende omsætning. Det beregnes bla., at fald i merprisen på fx økologiske mejerivarer på 20% alt andet hæver økoandelen for mejerivarer fra 10% til 15%. Da forbruget er prisfølsomt, vil politiske tiltag rettet mod denne parameter være effektive. Det kan fx være at fritage økologiske varer for moms, yde tilskud til økologisk produktion eller pålægge afgifter på konventionel landbrugsproduktion, fx afgifter på pesticider og kunstgødning. Analysen i dette studie viser, at sådanne tiltag alle vil have markante effekter.

Hvem er den økologiske forbruger?

I projektet analyseres hvilken betydning forskellige socioøkonomiske og demografiske forbrugerkaraktistika har. Det konkluderes fx, at både forbrugerens alder og deres børns alder har betydning for deres økoandelene. Således har yngre forbrugere under 40 år og småbørnsfamilier højest økoandele – dog er denne indflydelse ofte forskellig fra vare til vare. Ved enkelte varer er det de ældre forbrugere over 60 år, der har de højeste økoandele, og ved andre varer er det familier med større børn, der har de højeste økoandele.

Et andet interessant resultat er, at forbrugets prisfølsomhed er forskellig i forskellige typer husstande. Generelt har husstande med høje økoandele lavest prisfølsomhed, og omvendt har husstande med lave økoandele høj prisfølsomhed. En konsekvens af dette er, at prisfald på økologiske varer vil have størst effekt i husholdninger med lave økoandele – her er merprisen tilsyneladende en afgørende barriere. I husholdninger med høje økoandele er forbruget i højere grad afhængig af andre faktorer, og øget salg opnås måske bedst ved andre virkemidler end at sætte prisen ned.

Referencer

Wier, M og S. Smed (2000): Forbrug af økologiske fødevarer. Del 2: Modellering af efterspørgslen. Faglig rapport fra DMU nr. 319.